

СХВАЛЕНО
на засіданні
педагогічної ради
від 31.08.2020р. № 1

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор ліцею

Василь Шкутяк

**Освітня програма
Великоключівського ліцею
Нижньовербізької сільської ради
об'єднаної територіальної громади
Івано-Франківської області
на 2020 – 2021 навчальний рік**

НАДАНО ЧИННОСТІ ТА ВВЕДЕНО В ДІЮ

Наказ № 128 від 31.08. 2020 р.

Вступ

I. Загальні положення освітньої програми

Освітня програма передбачає:

- формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини;
- виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля;
- утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини, розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей.

Для 1-2 класів – складена за Типовими освітніми програмами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 08.10.2019 №1272 "Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти" під керівництвом Р.Б.Шияна для 1-2-х класів;

Для 3-4 класів – складена за Типовими освітніми програмами для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України № 1273 від 08.10.2019 року для 3-х класів;

- типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженої наказом МОН України № 407 від 20.04.2018 року для 4-х класів;

Для 5-9 класів - складена за Типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти II ступеня, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 405, таблиця 1.

Для 10-11 класів - складена за Типовими освітніми програмами закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженими наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 № 408408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020.№ 464) для 10-х та 11 класів (таблиця 2).

Ключові компетентності

1. Спілкування державною (і рідною у разі відмінності) мовами. Це вміння усно і письмово висловлювати й тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання, письмо, застосування мультимедійних засобів). Здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні, на роботі, вдома, у вільний час. Усвідомлення ролі ефективного спілкування.
2. Спілкування іноземними мовами. Уміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди (через слухання, говоріння, читання і письмо) у широкому діапазоні соціальних і культурних контекстів. Уміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування.
3. Математична грамотність. Уміння застосовувати математичні (числові та геометричні) методи для вирішення прикладних завдань у різних сферах

- діяльності. Здатність до розуміння і використання простих математичних моделей. Уміння будувати такі моделі для вирішення проблем.
4. Компетентності в природничих науках і технологіях. Наукове розуміння природи і сучасних технологій, а також здатність застосовувати його в практичній діяльності. Уміння застосовувати науковий метод, спостерігати, аналізувати, формулювати гіпотези, збирати дані, проводити експерименти, аналізувати результати.
 5. Інформаційно-цифрова компетентність передбачає впевнене, а водночас критичне застосування інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) для створення, пошуку, обробки, обміну інформацією на роботі, в публічному просторі та приватному спілкуванні. Інформаційна й медіа-грамотність, основи програмування, алгоритмічне мислення, роботи з базами даних, навички безпеки в Інтернеті та кібербезпеці. Розуміння етики роботи з інформацією (авторське право, інтелектуальна власність тощо).
 6. Уміння навчатися впродовж життя. Здатність до пошуку та засвоєння нових знань, набуття нових вмінь і навичок, організації навчального процесу (власного і колективного), зокрема через ефективне керування ресурсами та інформаційними потоками, вміння визначати навчальні цілі та способи їх досягнення, вибудовувати свою навчальну траєкторію, оцінювати власні результати навчання, навчатися впродовж життя.
 7. Соціальні і громадянські компетентності. Усі форми поведінки, які потрібні для ефективної та конструктивної участі у громадському житті, на роботі. Уміння працювати з іншими на результат, попереджати і розв'язувати конфлікти, досягати компромісів.
 8. Підприємливість. Уміння генерувати нові ідеї й ініціативи та втілювати їх у життя з метою підвищення як власного соціального статусу та добробуту, так і розвитку суспільства і держави. Здатність до підприємницького ризику.
 9. Загальнокультурна грамотність. Здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва. Ця компетентність передбачає глибоке розуміння власної національної ідентичності як підґрунтя відкритого ставлення та поваги до розмаїття культурного вираження інших.
 10. Екологічна грамотність і здорове життя. Уміння розумно та раціонально користуватися природними ресурсами в рамках сталого розвитку, усвідомлення ролі навколишнього середовища для життя і здоров'я людини, здатність і бажання дотримуватися здорового способу життя.

Наскрізнi лiнii

Наскрізнi лiнii є засобом iнтеграцii ключових i загальнопредметних компетентностей, навчальних предметiв та предметних циклiв; вони враховуватимуться при формуваннi шкiльного середовища.

Наскрізнi лiнii є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Мета наскрізних лiнiй – «сфокусувати» увагу й зусилля вчителів-предметників, класних керівників, зрештою, усього педагогічного колективу на досягненні життєво важливої для учня й суспільства мети, увиразнити ключові компетентності.

1. Для наскрізної лiнii «Екологічна безпека та сталий розвиток» – це формування в учнів соціальної активності, відповідальності й екологічної свідомості, у результаті яких вони дбайливо й відповідально ставитимуться до довкілля, усвідомлюючи важливість сталого розвитку для збереження довкілля й розвитку суспільства.
2. Метою вивчення наскрізної лiнii «Громадянська відповідальність» є формування відповідального члена громади й суспільства, який розуміє принципи й механізми його функціонування, а також важливість національної ініціативи. Ця наскрізна лiнiя освоюється через колективну діяльність – дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо, яка розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.
3. Завданням наскрізної лiнii «Здоров'я і безпека» є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.
4. Вивчення наскрізної лiнii «Підприємливість і фінансова грамотність» забезпечить краще розуміння молодим поколінням українців практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо); сприятиме розвитку лідерських ініціатив, здатності успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі.

II. Пояснювальна записка

Загальні засади.

I. Форма власності: комунальна

II. Підпорядкування: Міністерство освіти і науки України.

III. Режим роботи навчального закладу п'ятиденний.

Мова навчання: українська.

У 2020-2021 навчальному році у закладі сформовано 19 класів / 338 учнів

I ступінь: 8 класів/ 148 учнів

1-А клас – 18 учнів, 1-Б клас – 19 учнів

2-А клас – 18 учнів, 2-Б клас – 20 учнів

3-А клас –18 учнів, 3-Б клас – 17учнів

4-А клас – 20 учнів, 4-Б клас – 18 учнів

II ступінь: 8 класів/ 140 учнів

5- клас - 25 учнів

6-А клас -15 учнів, 6-Б клас – 16 учнів

7-й клас – 18 учнів

8-А клас - 15 учнів, 8-Б клас-18 учнів

9-А клас - 18 учнів, 9-Б клас-18 учнів

III ступінь: 3 класи/ 47 учнів

10-й клас – 16 учнів

11-А клас – 16 учнів, 11-Б клас – 15 учнів

Початок занять – о 8.30 год - у 5-11 класах; о 9.00 год – в 1-4 класах

Тривалість уроків у початковій та основній школах відповідно до статті 16 закону України «Про загальну середню освіту»;

Тривалість перерв відповідно до чинного Положення про загальноосвітній навчальний заклад (постанова Кабінету Міністрів України від 27.08.2010 р. № 778).

Гранична наповнюваність класів встановлюється відповідно до Закону України „Про загальну середню освіту”.

Факультативні заняття і курси за вибором проводяться в період основних занять із обов’язковою перервою за затвердженим розкладом.

Структура навчального року

Відповідно до статті 16 Закону України «Про загальну середню освіту» навчальний рік розпочинається 1 вересня святом – День знань – і закінчується не пізніше 1 липня.

Навчальні заняття організовуються за семестровою системою:

- I семестр - з 01 вересня по 31 грудня
- II семестр - з 18 січня по 28 травня.

Упродовж навчального року для учнів проводяться канікули:

- осінні з 26 жовтня по 01 листопада;
- зимові з 01 січня по 17січня;
- весняні з 22 березня по 28 березня.

Початкова школа 1-4 класи

Навчальні плани школи I ступеня складені на основі:

- для 1-2 класів – складена за Типовими освітніми програмами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 08.10.2019 №1272 "Про затвердження типових освітніх програм для 1-2 класів закладів загальної середньої освіти" під керівництвом Р.Б.Шияна для 1-2-х класів;
- для 3-4 класів – складена за Типовими освітніми програмами для 3-4 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України № 1273 від 08.10.2019 року для 3-х класів;
- типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти I ступеня, затвердженої наказом МОН України № 407 від 20.04.2018 року для 4-х класів за п'ятиденним робочим тижнем.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4-х класів закладів загальної середньої освіти складає 200 годин/тиждень: для 1-х класів – по 23 години/тиждень, для 2-х класів – по 25 годин/тиждень, для 3-х класів – по 26 годин/тиждень, для 4-х класів – по 26 годин/тиждень.

Вивчення освітніх галузей – мови і літератури (українська мова (1 – 4 кл.), іноземна мова (англійська або німецька) (1-2 кл.- англійська; 3–4 кл.- англійська або німецька)); математична (1 – 4 кл.), "Я досліджую світ" (1-3 кл.), природознавство (4 кл.); мистецька – образотворче мистецтво (1 – 4 кл.), музичне мистецтво (1 – 4 кл.); технологічна – трудове навчання (4 класи), інформатика (3–4 класи); фізкультурна (1 – 4 класи), Я у світі (4 кл.), основи здоров'я (4 кл.)

За рахунок годин варіативної частини навчального плану у початковій школі введено :

- курси за вибором:

"Основи християнської етики" - 1 - 4 класи по 1 год;

Додаткова година на вивчення української мови – 4 класи по 1 год;

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожної галузі, досяжні, якщо використовувати інтерактивні форми і методи навчання – дослідницькі, інформаційні, мистецькі проекти, сюжетно-рольові ігри, інсценізації, моделювання, ситуаційні вправи, екскурсії, тощо.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття початкової освіти. Початкова освіта здобувається, як правило, з шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року. Діти, яким на 1 вересня поточного навчального року не виповнилося шести років, можуть розпочинати

здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року. Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Навчальний план

(Таблиця 1)
до Типових освітніх програм
початкової школи

I ступінь

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах							
	1-А	1-Б	2-А	2-Б	3-А	3-Б	4-А	4-Б
Українська мова	5	5	5	5	5	5	7	7
Іноземна мова	2	2	3	3	3	3	2	2
Математика	3	3	3	3	4	4	4	4
Я досліджую світ	7	7	8	8	7	7	-	-
Природознавство	-	-	-	-	-	-	2	2
Я у світі	-	-	-	-	-	-	1	1
Музика	1	1	1	1	1	1	1	1
Образотворче мистецтво	1	1	1	1	1	1	1	1
Трудове навчання	-	-	-	-	-	-	1	1
Інформатика	-	-	-	-	1	1	1	1
Фізична культура	3	3	3	3	3	3	3	3
Основи здоров'я	-	-	-	-	-	-	1	1
Разом	19+3	19+3	21+3	21+3	22+3	22+3	21+3	21+3

Варіативна складова

Основи християнської етики (курс за вибором)	1	1	1	1	1	1	1	1
Українська мова (курс за вибором)	-	-	-	-	-	-	1	1
Гранично допустиме навантаження	20	20	22	22	23	23	23	23
Всього годин	23	23	25	25	26	26	26	26
Години на поділ класу								
Інформатика			1	1	1	1	1	1

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Клас	К-ть учнів	Предмет	К-ть груп
2-А	18	Інформатика	2
2-Б	20	Інформатика	2
3-А	18	Інформатика	2
3-Б	17	Інформатика	2
4-А	20	Інформатика	2
4-Б	18	Інформатика	2

При визначенні гранично допустимого навантаження учнів ураховані санітарно-гігієнічні норми та нормативну тривалість уроків у 2-4 класах – 40 хвилин.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 20 квітня 2011 року № 462 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Ключові компетентності учнів:

- уміння вчитися,
- ініціативність і підприємливість,
- екологічна грамотність і здоровий спосіб життя,
- соціальна та громадянська компетентність.

Встановлення та реалізація міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків:

- змістово-інформаційних,
- операційно-діяльнісних,
- організаційно-методичних.

Освітню програму укладено за освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у навчальних програмах.

**Перелік навчальних програм
для учнів закладів загальної середньої освіти І ступеня
(затверджені наказами МОН України)**

Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (1-2 класи)	1-2	Наказ МОН України від 08.10.2018 № 1272
Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти, розроблена під керівництвом Р. Б. Шияна (3-4 класи)	3-4	Наказ МОН України від 08.10.2018 № 1273
Типова освітня програма закладів загальної середньої освіти	4	Наказ МОН України від 20.04.2018 № 407

№ з/п	Назва навчальної програми
1.	<u>Українська мова. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи</u> ОНОВЛЕНА
2.	<u>Інформатика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класів</u> ОНОВЛЕНА
3.	<u>Літературне читання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 2–4 класи</u> ОНОВЛЕНА
4.	<u>Математика. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи</u> ОНОВЛЕНА
5.	<u>Музичне мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи</u> ОНОВЛЕНА
6.	<u>Образотворче мистецтво. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи</u> ОНОВЛЕНА
7.	<u>Основи здоров'я. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи</u> ОНОВЛЕНА

8.	<u>Природознавство. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи</u> ОНОВЛЕНА
9.	<u>Трудове навчання. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи</u> ОНОВЛЕНА
10.	<u>Фізична культура. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1–4 класи</u> ОНОВЛЕНА
11.	<u>Я у світі. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 3–4 класи</u> ОНОВЛЕНА
12.	<u>Іноземні мови. Навчальні програми для 1–4 класів загальноосвітніх навчальних закладів .</u> ОНОВЛЕНА

Форми організації освітнього процесу

Основні формами:

- різні типи уроку,
- екскурсії,
- віртуальні подорожі,
- квести (організовані у межах уроку або в позаурочний час).

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

БАЗОВА СЕРЕДНЯ ОСВІТА

5-9 класи

Освітня програма базової середньої освіти розроблена на виконання Закону України «Про освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», наказу МОН України від 20.04.2018р. №405 «Про затвердження типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня»

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9-х класів згідно Типової освітньої програми (таблиця 10) складає 278 годин/тиждень:

для 5-го класу– 31 година/ тиждень,

для 6-х класів –по 34години/ тиждень,

для 7-го класу– 35годин/ тиждень,

для 8-х класів – по 36 годин/ тиждень,

для 9-х класів – по 36 годин/ тиждень.

Навчальний план передбачає реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети інваріантної складової, сформованої на державному рівні та варіативної складової.

Варіативна складова навчального плану враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного і кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова навчального плану використовується на:

- курси за вибором

Клас	Назва курсу	К-ть годин	Програма
5-8	Основи християнської етики	1	Навчальна програма «Основи християнської етики» 5-11
9	Основи християнської етики	0,5	Навчальна програма «Основи християнської етики» 5-11
5	Основи бісерного плетіння	1	Навчальна програма «Основи бісерного плетіння» 5-11
8	Народознавство	1	

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Клас	К-ть учнів	Предмет
5	25	Інформатика

6-Б	16	Інформатика
7	17	Інформатика
8-Б	18	Інформатика
9-А	18	Інформатика
9-Б	16	Інформатика

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Формування ключових компетентностей учнів:

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	<p>Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас.</p> <p>Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань.</p> <p>Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем</p>
2	Спілкування іноземними мовами	<p>Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування.</p>

		<p>Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки, почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>

5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв’язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв’язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмінь; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, з метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв’язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>

8	Соціальна громадянська компетентності і	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль в командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність у сфері культури і	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя і	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання.</p> <p>Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу</p>

		<p>життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо.</p> <p>Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя</p>
--	--	---

Навчання за наскрізними лініями реалізується через організацію навчального середовища та окремих предметів

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека і сталий розвиток	<p>Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь.</p> <p>Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.</p>
Громадянська відповідальність	<p>Сприяє формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад вчителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>

Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Формування ключових компетентностей реалізується в освітньому процесі міжпредметними і внутрішньопредметними зв'язками, а саме: змістово-інформаційними, операційно-діяльними і організаційно-методичними.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Порядок викладання предметів інваріантної складової, на які виділено дробову кількість годин:

Предмет	Спрямування	Клас	К-ть	Період вивчення
---------	-------------	------	------	-----------------

	(інваріантна/ варіативна складова)		годин за планом	I сем.	II сем.
Українська мова		5	3,5	4	3
Українська мова		6	3,5	4	3
Українська мова		7	2,5	3	2
Історія України		8	1,5	2	1
Історія України		9	1,5	2	1
Географія		9	1,5	2	1
Хімія		7	1,5	1	2

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у навчальних програмах.

**Перелік навчальних програм
для учнів 5-9 класів**

(затверджені наказами МОН від 07.06.2017 № 804 та від 23.10.2017 № 1407)

№ з/п	Назва навчальної програми
1	Українська мова
2	Українська література
3	Біологія
4	Всесвітня історія
5	Географія
6	Зарубіжна література
7	Інформатика
8	Історія України
9	Математика
10	Мистецтво
11	Основи здоров'я
12	Природознавство
13	Трудове навчання
14	Фізика
15	Фізична культура
16	Хімія
17	Образотворче мистецтво
18	Іноземні мови

Форми організації освітнього процесу

Типи уроків:

формування компетентностей;

розвиток компетентностей;

перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Форми організації:

екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

З метою засвоєння нового матеріалу проводяться навчально-практичні заняття, експериментальні завдання, оглядові конференції (для 8-11 класів), оглядові екскурсії.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості складається з компонентів:
 кадрове забезпечення освітньої діяльності;
 навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
 матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
 якість проведення навчальних занять;
 моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
 оновлення методичної бази освітньої діяльності;
 контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
 моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
 створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Навчальний план

(Таблиця 1)

до Типової освітньої програми

II ступінь

Навчальні предмети	5	6-А	6-Б	7	8-А	8-Б	9-А	9-Б
Українська мова	3,5	3,5	3,5	2,5	2	2	2+1	2+1
Перша іноземна мова	2	2	2	2	2	2	2	2
Друга іноземна мова	3	2	2	2	2	2	2	2
Українська література	2	2	2	2	2	2	2	2
Зарубіжна література	2	2	2	2	2	2	2	2
Історія України	1	1	1	1	1,5	1,5	1,5	1,5
Всесвітня історія	—	1	1	1	1	1	1	1
Правознавство (практичний курс)	—	—	—	—	—	—	1	1
Музичне мистецтво	1	1	1	1	-	-	—	—
Образотворче мистецтво	1	1	1	1	—	—	—	—
Мистецтво	—	—	—	—	1	1	1	1

Математика	4	4	4	–	–	–	–	–
Алгебра	–	–	–	2	2	2	2	2
Геометрія	–	–	–	2	2	2	2	2
Природознавство	2	-	-	–	–	–	–	–
Біологія	–	2	2	2	2	2	2	2
Географія	–	2	2	2	2	2	1,5	1,5
Фізика	–	–	–	2	2	2	3	3
Хімія	–	–	–	1,5	2	2	2	2
Інформатика	1	1	1	1	2	2	2	2
Трудове навчання	2	2	2	1	1	1	1	1
Основи здоров'я	1	1	1	1	1	1	1	1
Фізкультура	3	3	3	3	3	3	3	3
Разом	25,5 +3	27,5 +3	27,5 +3	29+3	29,5 +3	29,5 +3	32+3	32+3

Варіативна складова

Основи християнської етики (курс за вибором)	1	1	1	1	1	1	0,5	0,5
Трудове навчання (курс за вибором)	1	-	-	-	-	-	-	-
Народознавство	-	-	-	--	1	1	-	-
Гранично допустиме навантаження	28	31	31	32	33	33	33	33
Резерв	0,5	2,5	2,5	2	1,5	1,5	0,5	0,5
Всього годин	28+3	31+3	31+3	32+3	33+3	33+3	33+3	33+3
Години на поділ класу								
Інформатика	1	-	1	1	-	2	2	2

ПРОФІЛЬНА СЕРЕДНЯ ОСВІТА 10-11 класи

Освітню програму закладу загальної середньої освіти III ступеня (профільна середня освіта) розроблено на виконання Закону України «Про освіту», типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня, затвердженої наказом МОН України від 20.04 2018 року №408 для 10-х та 11 класів (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020.№ 464) для 10-х та 11 класів, Державних стандартів базової та повної загальної середньої освіти, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 №1392 – для 10 класу, від 14.01.2004 р. №24 - для 11 класу.

Освітня програма профільної середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів, визначених Державними стандартами базової та повної загальної освіти (далі Державний стандарт).

Освітня програма закладу загальної середньої освіти III ступеня розроблена на основі Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III

ступеня, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 (у редакції наказу МОН від 28.11.2019 №1493 зі змінами, внесеними наказом МОН від 31.03.2020.№ 464) для 10-х та 11 класів (таблиця 2).

Метою профільної середньої освіти є забезпечення можливостей для рівного доступу учнівської молоді до здобуття загальноосвітньої, профільної, початкової допрофесійної підготовки, неперервної освіти упродовж усього життя, виховання особистості здатної до самореалізації, професійного зростання, реформування сучасного суспільства.

Профільна освіта спрямована на набуття старшокласниками навичок самостійності, науково-практичної, дослідницько-пошукової діяльності, розвиток їхніх інтелектуальних, психічних, творчих, моральних, соціальних якостей, прагненням до саморозвитку і самореалізації.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів: загальний обсяг навчального навантаження для учнів 10-11 класів закладів загальної середньої освіти складає 114 годин/тиждень, а саме: для 10-го класу - 38 годин/ тиждень, для 11-х класів – по 38 годин/ тиждень.

Для складання власного навчального плану закладу загальної середньої освіти пропонується два варіанти організації освітнього процесу:

I – з експериментальними інтегрованими предметами («Історія»: «Україна і світ», «Природничі науки»); II - окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично - природничого циклів. Обидва варіанти містять мінімальну кількість тижневих годин на вивчення базових предметів.

Наш ліцей працюватиме за II варіантом організації освітнього процесу. Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом також забезпечується вибірково-обов'язковими предметами («Інформатика» та «Технології»), що вивчаються на рівні стандарту, які вибрали учні і вивчатимуться одночасно в 10 і 11 класах.

Профіль навчання (універсальний) формувався закладом освіти з урахуванням можливостей забезпечити якість його реалізацію.

Навчальні плани старшої школи реалізують зміст освіти залежно від обраного профілю навчання.

Кожен із профілів передбачає вивчення окремих предметів на одному із трьох рівнів:

- рівні стандарту – окремі предмети не є профільними чи базовими;
- академічному рівні – окремі предмети не є профільними, але є базовими;
- профільному рівні – передбачено поглиблене вивчення відповідних предметів, орієнтацію їх змісту на майбутню професію.

Заклад освіти при складанні навчальних планів може збільшувати кількість годин на вивчення базових або профільних предметів за рахунок додаткових годин.

Заклад освіти може планувати концентровано вивчення певного предмета (впродовж чверті, семестру, навчального року) з метою уникнення одногодинного тижневого вивчення певного предмета.

Освітню програму укладено за такими галузями:

- Мови і літератури;

- Суспільствознавство;
- Мистецтво;
- Математика;
- Природознавство;
- Технології;
- Здоров'я і фізична культура.

Освітні галузі реалізуються через окремі предмети. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517).

Клас	К-ть учнів	Предмет
10	16	Інформатика
11-А	16	Інформатика
11-А	16	Захист України/ Основи медичних знань
11-Б	15	Захист України/ Основи медичних знань

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Варіативна складова навчального плану враховує особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, особливості регіону, рівень навчально-методичного і кадрового забезпечення закладу.

Варіативна складова навчального плану використовується на:

- курси за вибором та факультативи

Клас	Назва курсу	К-ть годин	Програма
10	Основи християнської етики	1	Навчальна програма «Основи християнської етики» 5-11 кл.
10	Основи здоров'я	0,5	Навчальна програма "Основи здоров'я" 10-11
10	Юний географ-краєзнавець	1	Навчальна програма «Юний географ-краєзнавець» 10 кл.
10	Історія Прикарпаття	1	Навчальна програма "Історія Прикарпаття" 10 кл.
11	Школа подружнього життя	1	Навчальна програма "Школа подружнього життя" 11 кл.

11	Людина та її здоров'я	1	Навчальна програма "Людина та її здоров'я" 11 кл.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Основними формами організації освітнього процесу у старшій профільній школі є різні типи уроку: формування компетентностей, розвитку компетентностей, перевірки або досягнення компетентностей, комбінований урок, відео-урок, екскурсії, віртуальні подорожі, квести, спектаклі, конференції, інтерактивні уроки, інтегровані уроки, проблемний урок тощо.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи досягнення очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись і розширюватись.

Крім уроку, з метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, проводяться навчально-практичні заняття. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму (практичне заняття, експериментальні завдання, оглядова конференція).

Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватись з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу.

Екскурсії покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів.

Освітній процес організовується за рахунок навчального часу інваріантної, варіативної складових. Навчальний час, передбачений на варіативну складову, може бути використаний на предмети інваріантної складової, на проведення індивідуальних занять та консультацій, запровадження факультативів, курсів за вибором.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття базової середньої освіти.

Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття профільної середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Змістовне наповнення предмета «Фізична культура» заклад освіти формує самостійно з варіативних модулів відповідно до особливостей учнів, матеріально-технічної бази, кадрового забезпечення, народних традицій. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

З метою недопущення перевантаження учнів за рішенням педагогічної ради при оцінюванні учнів із відповідних предметів, а саме: музики, фізичної культури дозволяється враховувати результати їх навчання у закладах освіти

іншого типу (художніх, музичних, спортивних школах), участь у позашкільних закладах.

Вимоги до обов'язкових результатів навчання визначаються з урахуванням компетентнісного підходу до навчання, в основу якого покладено ключові компетентності.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, практичної спрямованості.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо-предметних зв'язків, а саме: змістовно-інформаційних, операційно - діяльнісних і організаційно-методичних, що сприяє посиленню пізнавального інтересу учнів до навчання і підвищенню рівня їхньої загальної культури, систематизації навчального матеріалу, формуванню наукового світогляду.

Компетентнісний потенціал кожної освітньої галузі забезпечує формування всіх ключових компетентностей.

До ключових компетентностей належать:

- спілкування державною мовою;
- спілкування іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у природничих науках і технологіях;
- інформаційно-цифрова компетентність;
- вміння вчитися впродовж життя;
- ініціативність і підприємливість;
- соціальна і громадянська компетентності;
- обізнаність і самовираження у сфері культури;
- екологічна грамотність і здорове життя..

Основою формування ключових компетентностей є досвід здобувачів освіти, їх потреби, які мотивують до навчання, знання та вміння, які формуються у різному освітньому середовищі (школі, родині), різноманітних соціальних ситуаціях і зумовлюють формування ставлення до них.

Такі ключові компетентності, як вміння вчитися, ініціативність і підприємливість, екологічна грамотність і здоровий спосіб життя, соціальна та громадянська компетентності формуються відразу засобами усіх предметів.

У навчальних програмах виокремлено такі наскрізні лінії ключових компетентностей, як «Екологічна безпека й сталий розвиток», «Громадянська відповідальність», «Здоров'я і безпека», «Підприємливість і фінансова грамотність», що спрямовано на формування в учнів здатності застосовувати знання й вміння у реальних життєвих ситуаціях. Наскрізні лінії є засобом інтеграції ключових і загальнопредметних компетентностей, вони є соціально значимими надпредметними темами, які допомагають формуванню в учнів уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання у різних ситуаціях.

Навчання за наскрізними лініями реалізується через організацію освітнього середовища, окремі навчальні предмети, предмети за вибором, роботу в проєктах, позакласну роботу, роботу гуртків.

I. Метою освітньої галузі «Мови і літератури» є розвиток особистості учня, формування в нього мовленнєвої і читацької культури, комунікативної та літературної компетентності, гуманістичного світогляду, національної свідомості, високої моралі, активної громадянської позиції, естетичних смаків і ціннісних орієнтацій.

Мовний компонент.

До мовного компонента належать українська мова, мова національних меншин (російська мова як окремий предмет), іноземна (англійська) мова. До літературного компонента – українська література, зарубіжна література.

Здобувач освіти виконує Державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів із навчальних предметів, зазначені у Державному стандарті базової і повної загальної середньої освіти: Державні вимоги з української, іноземної мови визначені за мовленнєвою, мовною, соціокультурною, діяльнісною лініями, зокрема: вміє виділяти ознаки та особливості правильного і комунікативно доцільного мовлення, його стилів, жанрів, їх відмінності, розрізняти стилістичні варіанти мовних засобів у текстах різних стилів і жанрів мовлення, володіти життєво необхідними мовленнєвими жанрами, готувати публічні виступи і виголошувати їх, брати участь у підготовці та веденні діалогу і полілогу з урахуванням відповідних вимог до культури спілкування і зразкового мовлення; класифікувати, систематизувати і узагальнювати вивчені поняття, правильно ставити розділові знаки у простому і складному реченнях відповідно до вивчених правил, доречно використовувати знання і виконувати вимоги до усного і писемного мовлення, використовувати граматичні форми відповідно до вивчених правил, знаходити мовні помилки і виправляти їх, здійснювати самоконтроль за результатами навчальних досягнень; застосовувати загальнонавчальні, творчі вміння у різних життєвих і навчальних ситуаціях спілкування, користуватися комунікативними стратегіями, стратегіями співпраці.

Державні вимоги до рівня іноземної мови (англійської) загальноосвітньої підготовки учнів, диференційовано за 5 видами мовленнєвої діяльності: аудіювання, читання, говоріння, діалогічне мовлення, письмо.

Здобувач освіти з різних видів мовленнєвої діяльності повинен:

аудіювання

розуміти висловлювання в межах запропонованих тем, а також автентичні, зокрема професійно орієнтовані, тексти, висловлювання вчителя і учнів, основний зміст пізнавальних радіо- і телепередач, зміст дискусії, що відбувається в класі або подається у звукозапису;

читання

розуміти тематичні автентичні, зокрема професійно орієнтовані, тексти різних жанрів і стилів (художні, науково-популярні, публіцистичні тощо), використовувати адекватні стратегії визначення невідомих мовних одиниць, аналізувати окремі уривки з тексту, визначати найбільш значущу інформацію, систематизувати і коментувати її;

говоріння

без попередньої підготовки висловлювати відповідно до запропонованих сфер і тематики спілкування, відтворювати зміст прочитаного, побаченого або почутого, висловлюючи та обґрунтовуючи власне ставлення до осіб, подій, явищ, про які йдеться, брати участь у дискусіях, логічно та аргументовано висловлюватися з обговорюваних проблем, доводити власну точку зору і власне ставлення до них, складати план, тези для побудови мовленнєвих висловлювань;

діалогічного мовлення

спілкуватися з носіями мови у межах визначеної тематики, використовувати відповідні мовні одиниці, у тому числі типові зразки мовленнєвого етикету, прийнятого в країні, мова якої вивчається, у разі потреби доречно користуватися компенсаторними засобами;

письма

уміти створювати письмові мовленнєві висловлювання різних типів і жанрів у межах запропонованих сфер і тем, а також на основі почутого, побаченого, прочитаного і з власного життєвого досвіду, доречно використовуючи відповідні мовні засоби, висловлюючи власне ставлення та обґрунтовуючи власну думку про предмет спілкування;

Літературний компонент передбачає вміння читати виразно, сприймати емоційно, осмислювати творчо художній текст, робити художній аналіз твору, знати визначення основних теоретико - літературознавчих понять, розрізняти напрями та течії, роди і жанри, визначати жанрово-родову приналежність твору, проводити пошуково-дослідницьку діяльність, користуватись літературознавчими словниками, енциклопедіями, знати характерні риси основних етапів літератури в контексті культури, виявляти зв'язки літератури з філософією, фольклором, міфологією, видами мистецтва, аналізувати та інтерпретувати твір у культурологічному контексті, вміти зіставляти образи, теми, сюжети, що належить до різних національних літератур.

Літературний компонент реалізується за ціннісною літературознавчою , культурологічною компаративною лініями.

Здобувач освіти вміє: користуватися різними видами ресурсів з питань художньої літератури (словники, довідники, монографії, літературно-критичні статті, наукові статті, Інтернет тощо), розрізняти класичну і масову літературу, їх особливості і функції, визначати фольклорну і міфологічну основу художніх творів, їх зв'язок із розвитком філософської думки, релігії, національно-культурними особливостями народів (регіонів, країн), встановлювати спільні закономірності розвитку різних літератур, видів мистецтва, зіставляти художні твори в різних аспектах (проблемно-тематичному, сюжетному, образному та інших), розкривати специфіку втілення актуальних тем у різних національних

літературах, виявляти національні образи світу і характери в літературі, схожість і відмінність авторської позиції митців.

II Освітня галузь «Сульспільствознавство» складається з історичного, сульспільствознавчого компонентів.

Здобувач освіти повинен: знати і розуміти сутність історії як процесу, науки та живої пам'яті, можливість співіснування різних думок щодо однієї історичної події світової та української історії, місце України в сучасному світі, характерні риси, особливості, значення та наслідки подій, явищ і процесів в історії доби, уміти використовувати історичні події для пояснення явищ і процесів, самостійно здобувати з різних джерел інформацію з історії, аналізувати та співвідносити її, відрізнати факти від інтерпретації, оцінювати походження джерел, їх достовірність, висловлювати аргументовані судження про історичні явища та процеси, характеризувати зміну ролі жінки в сульспільстві, застосовувати набуті знання та вміння для обґрунтованого пояснення минулого в різній формі з використанням відповідного понятійного апарату та історичних джерел, виявляти ставлення до змін у житті та світогляді людей, що відбуваються під впливом соціально-економічних і політичних процесів, діяльності ідейно-політичних сил та історичних діячів епохи, оцінювати українську історію в контексті світової та європейської історії, різні інтерпретації української та світової історії, значення, наслідки та впливи різних історичних явищ та процесів, місце України в історичних процесах, розуміти сутність і структуру сульспільства, політичної системи і влади, ознаки та особливості полікультурного та громадянського сульспільства, форми участі громадян у житті сульспільства і держави, уміти характеризувати політичну систему України, механізми функціонування політичної системи та влади в Україні, виклики і загрози ХХІ століття, пояснювати сутність і ознаки демократії, громадянського сульспільства, участі та лідерства, сталого розвитку, аналізувати та інтерпретувати інформацію засобів масової інформації та інших джерел, застосовувати засвоєні поняття та уміння в процесі власної участі у житті громади, держави, сульспільства, колективному прийнятті сульспільних рішень та розв'язанні соціальних проблем, виявляти ставлення до глобальних проблем і викликів сучасного світу та шляхів їх розв'язання, політичних процесів в Україні, оцінювати політичні системи і режими, роль політичної еліти, діяльність місцевого самоврядування, атрибути громадянського сульспільства, роль засобів масової інформації, знати і розуміти соціальну структуру сучасного сульспільства, ознаки соціальної стабільності і безпеки, різні типи комунікацій, проблеми сучасного соціального розвитку сульспільства, уміти розв'язувати нескладні конфліктні ситуації за допомогою відповідних стратегій, виявляти стереотипи та прояви дискримінації, зокрема в міжетнічних і міжконфесійних відносинах, прояви конкурентної та солідарної комунікації, застосовувати засвоєні поняття і вміння у процесі власного спілкування і співпраці у групі, колективі, взаємодії із соціальними інститутами сучасного сульспільства, висловлювати ставлення до дискримінації та інших проявів соціальної небезпеки, оцінювати роль і значення сім'ї для особистості та сульспільства, роль стереотипів у житті людини, співпрацю як перспективу розвитку соціуму, знати і розуміти поняття, пов'язані із правовою сферою сульспільного життя та окремими галузями права України, ознаки і склад

правопорушення, ознаки, принципи, підстави, цілі юридичної відповідальності, основи організації державної влади і місцевого самоврядування в Україні, уміти характеризувати правові явища і процеси, соціальне призначення держави та права, склад правовідносин, види правопорушень та юридичної відповідальності, застосовувати норми різних галузей права України під час проведення аналізу життєвих ситуацій, їх розв'язання та вибору моделей поведінки відповідно до норм права, власних суб'єктивних прав і законних інтересів, виявляти ставлення до ролі держави та права у житті суспільства і людини, права як мистецтва добра і справедливості, реалізації, охорони, захисту прав і свобод людини і громадянина в Україні, оцінювати сучасний стан побудови в Україні демократичної, правової та соціальної держави, життєві ситуації з позицій галузевого законодавства, правопорушення за ступенем їх суспільної небезпеки, знати і розуміти сутність і структуру економіки та економічних відносин, економічної системи України, функціонування ринку праці, бюджетної, фінансової, податкової системи, сутність підприємництва, уміти аналізувати економічні відносини, використовуючи при цьому історичний підхід, критичне мислення та елементи логіки, добирати джерела економічної інформації та працювати з економічними даними, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між

економічними подіями на міжнародній арені та в Україні, аналізувати та враховувати фінансові ризики, застосовувати набуті знання і вміння під час планування домашнього господарства та бюджету родини, формування власних професійних цілей та вибору шляхів їх досягнення, виявляти ставлення до власних економічних потреб та шляхів їх задоволення, оцінювати особливості сучасного ринку праці в Україні, наявні економічні ресурси, можливість розроблення та реалізації особистих економічних проектів, розуміти об'єктивні причини глобалізації.

III Освітня галузь «Мистецтво» передбачає реалізацію культурологічної змістової лінії.

Здобувач освіти повинен знати творчу спадщину відомих представників українського та світового мистецтва, особливості розвитку українського мистецтва та мистецтва різних країн світу, його видові та стильові ознаки, розуміти сутність культури, її роль у суспільстві та духовному житті людини, сутність полікультурного діалогу в сучасному житті, особливості та роль засобів масової інформації в сучасному суспільстві, уміти оцінювати, порівнювати і знаходити спільне та відмінне у творчих здобутках митців різних країн, виражати ціннісне ставлення до творів мистецтва у процесі їх аналізу та інтерпретації, застосовуючи відповідну термінологію, виявляти естетичне ставлення до класичного і сучасного мистецтва, застосовувати отримані знання і набутий естетичний досвід у власній художньо-творчій діяльності та процесі культурного самовираження.

IV Освітня галузь «Математика»

Здобувач освіти повинен: знати і розуміти означення синуса, косинуса, тангенса та котангенса, тригонометричні формули, що таке корінь

n-го степеня, степінь з раціональним і дійсним показниками та їх властивості, означення логарифма та його властивості, уміти знаходити значення виразів, наведених у змісті освіти, за значенням змінних, які входять до них, перетворювати тригонометричні вирази, вирази із степенями і коренями, логарифмічні вирази, застосовувати відповідні формули та алгоритми під час розв'язування задач, знати і розуміти, що таке ірраціональні, тригонометричні рівняння та показникові, логарифмічні рівняння і нерівності, основні методи їх розв'язування, уміти розв'язувати нескладні ірраціональні, тригонометричні рівняння та показникові, логарифмічні рівняння і нерівності, застосовувати відповідні рівняння і нерівності для аналітичного опису відношень між реальними, зокрема геометричними та фізичними, величинами знати і розуміти означення характерних властивостей функцій (зростання, спадання, парність тощо), означення та властивості степеневої, тригонометричної, показникової та логарифмічної функцій, зміст поняття неперервної функції, диференційованої функції, означення та властивості похідної та первісної, уміти будувати та аналізувати графіки функцій, зокрема степеневої, тригонометричної, показникової та логарифмічної функцій, знаходити похідні та первісні деяких функцій, застосовувати похідну для встановлення властивостей функцій та побудови їх графіків, первісну та інтеграл - для обчислення площ і геометричних фігур, знати і розуміти, що таке перестановки, розміщення, комбінації (без повторень), класичне визначення поняття ймовірності, що таке генеральна сукупність та вибірка, означення середнього значення, моди та медіани вибірки, уміти обчислювати в найпростіших випадках кількість перестановок, розміщень, комбінацій, обчислювати ймовірності випадкових подій, використовуючи класичне визначення та комбінаторні правила і формули, обчислювати середнє значення, моду і медіану вибірки та інтерпретувати одержані результати, застосовувати ймовірнісні характеристики навколишніх явищ для прийняття рішень, знати і розуміти аксіоми стереометрії та висновки з них, визначення понять многогранника (призми, піраміди), тіла обертання (кулі, сфери, циліндра, конуса),

15

властивості зазначених геометричних фігур, визначення понять геометричних перетворень, координат і векторів у просторі та їх основні властивості, уміти розрізняти означувані та неозначувані поняття, аксіоми і теореми, класифікувати за певними ознаками взаємне розміщення прямих, прямих і площин, площин у просторі, просторові тіла, зображувати просторові геометричні фігури та їх елементи, застосовувати вивчені означення, властивості та методи стереометрії під час розв'язування найпростіших задач, зокрема прикладного змісту, для дослідження властивостей реальних об'єктів, знати і розуміти, що таке відстань (від точки до прямої, від точки до площини, між мимобіжними прямими, від прямої до паралельної їй площини, між паралельними площинами), міра кута (між прямими, між прямою і площиною, між площинами), площа поверхні та об'єм геометричного тіла, формули для обчислення площ поверхонь та об'ємів многогранників і тіл обертання, уміти обчислювати відстані та міри кутів, зокрема використовуючи координати і вектори у просторі, розв'язувати

найпростіші задачі на вимірювання і обчислення площ поверхонь і об'ємів тіл, застосовувати вивчені означення, властивості і формули до розв'язування найпростіших задач прикладного змісту, суть яких полягає в обчисленні площ поверхонь і об'ємів тіл.

V Освітня галузь «Природознавство» містить загальноприродничий, астрономічний, біологічний, географічний, фізичний, хімічний компоненти.

Здобувач освіти повинен знати і розуміти історію та сучасний стан природничо-наукового пізнання, загальну методологію наукових досліджень, уміти проводити дослідження з метою вивчення об'єктів і явищ природи, використовувати методи пізнання природи, користуватися різними джерелами природничо-наукової інформації, аналізувати природничо-наукову інформацію, застосовувати основні природничо-наукові знання для пояснення явищ природи; виявляти ставлення до способів пізнання природи, принципів і методів наукової діяльності, оцінювати моральні та ціннісні аспекти природничих досліджень, проблеми сучасного природознавства, знати і розуміти прояви та наслідки обертання небесної сфери, основні поняття і параметри, що характеризують небесні тіла, розміщення і рух у космічному просторі; уміти застосовувати знання про рух небесних світил для визначення їх положення на зоряному небі; виявляти ставлення та оцінювати зв'язок небесних і земних явищ природи, практику використання небесних світил та законів їх руху для орієнтування у просторі та часі, а також для потреб космонавтики, знати про моніторинг, принципи використання експериментального та статистичного методів і моделювання у вивченні об'єктів живої природи; розуміти значення моральних і соціальних аспектів біологічних досліджень; уміти проводити біологічні спостереження і прості експерименти, оформляти їх результати, аналізувати здобуті дані, представляти результати дослідження у словесній, табличній і графічній формі, прогнозувати тенденції розвитку біологічних досліджень та їх значення для розвитку суспільства і збереження життя на Землі, оцінювати практичне значення наукових досягнень різних біологічних галузей у житті людини, суспільства у формуванні наукового світогляду, моральні і соціальні аспекти біологічних досліджень, виявляти ставлення до результатів біологічних досліджень, їх впливу на здоров'я людини і розвиток біологічних систем; знати структуру географії, сукупність методів географічних досліджень, сучасні джерела географічної інформації, розуміти місце і роль географії в різних сферах суспільства, прикладну спрямованість географічних досліджень на сучасному етапі, уміти користуватися різними джерелами географічної інформації, аналізувати і порівнювати географічну інформацію, використовувати паперові та комп'ютерні карти для здобування географічної інформації та проведення її аналізу, складати моделі географічних об'єктів і явищ, застосовувати географічні знання, сучасні методи дослідження, геоінформаційні технології для виконання наукових і практичних завдань, висловлювати судження щодо ролі географії у виборі майбутньої професійної діяльності, оцінювати роль географічних знань у дослідженні природи і суспільства, знати і розуміти основи фізичних теорій (класична механіка, електродинаміка, молекулярна фізика,

термодинаміка, оптика, атомна і ядерна фізика), що вивчають властивості речовин і поля, уміти застосовувати наукові методи пізнання, основні поняття, моделі і закони фізики для пояснення властивостей речовини і поля, фізичні знання про речовину і поле у різних сферах життєдіяльності людини, приймати екологічно виважені рішення, виявляти ставлення та оцінювати прояв фундаментальних взаємодій на різних рівнях фізичного світу та вплив електромагнітного поля на навколишнє природне середовище і організм людини, раціональність використання природних ресурсів та енергії; знати поширення хімічних елементів у природі, будову атомів металічних і неметалічних елементів, особливості будови атома Карбону, колообіг найважливіших елементів, уміти складати загальну характеристику елемента за будовою атома та прогнозувати властивості утворюваних ним простих речовин і сполук, висловлювати судження про біологічну роль найважливіших елементів, оцінювати значення процесів колообігу хімічних елементів у природі, знати назви, склад, будову, основні властивості, способи добування, застосування найважливіших сполук металічних і неметалічних елементів, основних класів органічних сполук, найпоширеніших полімерів, розуміти генетичні зв'язки між речовинами, причини багатоманітності речовин, рівні організації речовини, уміти характеризувати властивості неорганічних та органічних речовин, установлювати причинно-наслідкові зв'язки між складом, будовою і властивостями речовин, складати відповідні рівняння хімічних реакцій, висловлювати судження про згубну дію алкоголю, наркотичних речовин, тютюнокуріння на здоров'я, оцінювати значення синтетичних органічних речовин.

VI Освітня галузь «Технології» містить інформаційно-комунікаційний, технологічний компоненти.

Здобувач освіти повинен знати мету, завдання, види і об'єкти перетворювальної діяльності основних інформаційних та інформаційно-комунікаційних технологій, розуміти значення основних понять інформатики та інформаційних технологій, закономірності функціонування основних засобів інформаційних технологій, опрацьовувати повідомлення і дані, оцінювати важливість і суспільну значущість професій, пов'язаних з інформаційними технологіями, уміти застосовувати комп'ютерне моделювання для описання об'єктів і явищ у різних предметно орієнтованих програмних середовищах, комп'ютерно орієнтовані засоби планування, виконання і прогнозування результатів навчально-пізнавальної і практично зорієнтованої діяльності, вміти використовувати різні комп'ютерні програми, оцінювати ефективність застосування різних засобів моделювання до реальних об'єктів і процесів, характеризувати вплив проектної діяльності на розвиток різних сфер людської діяльності (технологічної, освітньої, мистецької, економічної, політичної тощо), розуміти і використовувати у роботі над проектом методи творчого пошуку ідей (мозковий штурм, морфологічний аналіз, алгоритм розв'язку винахідницьких задач), виявляти протиріччя між характеристиками об'єкта або процесу проектування та вимогами до його вдосконалення чи створення, проводити художньо-конструкторський аналіз об'єкта проектування та пояснювати,

розробляти і реалізовувати творчий проект з використанням інформаційно-комунікаційних технологій.

VII Освітня галузь «Здоров'я і фізична культура»

Здобувач освіти повинен знати показники рівня власного здоров'я і рівня здоров'я суспільства, фактори здорового способу життя, основи законодавства з питань безпеки життєдіяльності, органи державного нагляду і служби захисту населення, умови забезпечення особистої безпеки та безпеки інших людей у разі виникнення надзвичайних ситуацій, розуміти зв'язок загальнолюдських цінностей і здоров'я, значення сприятливих для здоров'я життєвих навичок, усвідомлювати значення турботи про здоров'я протягом усього життя, уміти оцінювати ризики в життєвих ситуаціях, повідомляти про них службу захисту населення, адекватно діяти у надзвичайних ситуаціях, надавати першу допомогу постраждалим від нещасних випадків, застосовувати набуті знання для забезпечення особистої безпеки і безпеки інших людей, дотримуватися правил здорового способу життя та безпечної для здоров'я поведінки, виявляти позитивне ставлення до здорового способу життя, знати особливості фізичного розвитку і функціонування стану організму в старшому шкільному віці, методику розвитку фізичних якостей, вправи профілактично-відновлювальної спрямованості, застосовувати методики визначення фізичної підготовленості, уміння, навички та фізичні якості, необхідні для успішної самореалізації у майбутній професії, усвідомлювати вплив занять фізичними вправами на гармонійний розвиток особистості, стан фізичного здоров'я майбутньої матері, виконувати стройові та організуючі вправи, різні види ходьби та бігу, стрибки, загальнорозвивальні вправи, вправи для запобігання та корекції порушень постави та плоскостопості, вправи для розвитку швидкості, спритності, витривалості, сили, гнучкості та швидкісно-силових якостей, знати про структуру, перспективи розвитку Збройних Сил, основи законодавства про військову службу, важливі історичні етапи розвитку українського війська, напрями інтеграції України в європейський та міжнародний простір, основні вимоги міжнародного гуманітарного права, правила поведінки під час військових дій, надзвичайних ситуацій, порядок підготовки зброї до виконання вогневих завдань, основи та правила стрільби, знати і розуміти основи загальновійськового бою, обов'язки солдата в бою, уміти діяти і реагувати на події відповідно до норм міжнародного гуманітарного права, виконувати стройові прийоми і рухи, орієнтуватися на місцевості, вести спостереження і оглядати місцевість, складати схему орієнтирів, володіти первинними навичками у подоланні перешкод, русі по пересіченій місцевості в пішому порядку та під час самозахисту в рукопашному бою, прийомами і способами ведення вогню із стрілецької зброї, знати порядок огляду та надання першої медичної допомоги при пораненнях і ушкодженнях, засоби індивідуального медичного оснащення, уміти надавати першу медичну допомогу при пораненнях і ушкодженнях.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з таких компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;

- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
 - матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
 - якість проведення уроків, заходів;
 - моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- На основі освітньої програми закладу освіти, складається та затверджується навчальний план закладу освіти, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Навчальний план

Таблиця 3
до Типових освітніх програм
старшої школи

III ступінь

Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень у класах з універсальним профілем навчання		
	10	11-А	11-Б
Українська мова	2	2+1	2+1
Українська література	2	2	2
Зарубіжна література	1	1	1
Іноземна мова (нім.)	2	2	2
Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	3+1	3+1	3+1
Інформатика	1,5	1,5	1,5
Історія України	1,5	1,5+1	1,5+1
Всесвітня історія	1	1	1
Громадянська освіта	2	-	-
Географія	1,5	1	1
Біологія і екологія	2	2	2
Фізика і астрономія	3	4	4
Хімія	1,5	2	2
Фізична культура	3	3	3
Захист України	1,5+0,5	1,5+0,5	1,5+0,5
Технології	1,5	1,5	1,5
Разом	28,5+3	29,5+3	29,5+3

Варіативна складова

Основи здоров'я	0,5	-	-
Основи християнської етики	1	-	-
Юний географ-краєзнавець	1	-	-
Історія Прикарпаття	1	-	-
Школа подружнього життя	-	1	1
Людина та її здоров'я	-	1	1
Гранично допустиме навантаження	33	33	33
Резерв	3	3,5	3,5
Всього годин	38	38	38
Години на поділ класу			
Інформатика	1,5	1,5	-
Основи медичних знань	-	2	2

Директор ліцею:

Василь Шкутяк